

Motion till riksdagen 2025/26:970

av Angelica Lundberg (SD)

Motverkande av ungas tobaksrökning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att successivt höja åldersgränsen för inköp av cigaretter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det straffbart, även för den som inte bedriver näringsverksamhet, att köpa ut, sälja eller ge bort cigaretter till en person yngre än den gällande åldersgränsen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det råder konsensus om att tobaksrökning är skadligt för oss. Enligt WHO (World Health Organization) dör cirka sju miljoner människor av rökning varje år världen över. Av dessa beräknas mer än sex miljoner personer dö till följd av att de själva röker och ungefär 890 000 dör på grund av att de utsätts för andras rökning. En undersökning som Karolinska institutet gjorde år 2010 visade att tobaksrökning orsakar ca åtta procent av den totala sjukdomsburden i Sverige. Tobaksrökning har även identifierats som en riskfaktor för minst 28 sjukdomar som till exempel lungcancer och andra cancersjukdomar, hjärt-kärlsjukdomar, sjukdomar och infektioner i andningsorganen såsom KOL med mera.

Förutom att rökning orsakar många dödsfall årligen och är den enskilt största påverkbara orsaken till cancer är den också ett miljöproblem. Den enorma mängd fämpar som årligen slängs på marken runt om i Sverige innehåller gifter som läcker ut i naturen. Det är därför av flera anledningar angeläget att förhindra att nya generationer blir rökare.

Dock så är cigaretter fortfarande lagligt i Sverige, och att förbjuda rökning på fler och fler platser i syfte att utrota rökning kan uppfattas som en häxjakt. Det vore därför mer rimligt att de som röker idag får hjälp med att sluta samtidigt som vi förhindrar att fler börjar röka. Genom att successivt höja åldersgränsen för inköp av cigaretter med ett år i taget så skulle rökningen kunna fasas ut. De som idag är yngre än 18 år, och således inte får köpa cigaretter, skulle inte heller efter sin 18-årsdag lagligen kunna göra det.

Riksdagen har vid tidigare behandling avslagit min motion och i socialutskottets betänkande 2022/23:SoU19 beskrivs den straffbestämmelse som följer av 10 kap. 2 § lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088). Denna bestämmelse betyder att det är straffbart att i näringsverksamhet sälja eller på annat sätt lämna ut tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till den som inte har fyllt 18 år. För privatpersoner är det tillåtet att köpa ut, sälja eller på annat sätt överlåta tobaksvaror till minderåriga. För att förhindra att unga drabbas av tobakens skadeverkningar på grund av handlingar av oansvariga vuxna bör det även vara en brottslig handling för privatpersoner att köpa ut, sälja eller ge bort cigaretter åt någon som inte har åldern inne, likt de lagar som idag finns gällande alkohol. Förhoppningsvis skulle dessa förslag, tillsammans med andra tobaksstävjande åtgärder, leda till att vi faktiskt får en första ”non-smoking generation” på riktigt.

Angelica Lundberg (SD)